

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Öğretmenlerin sınıf içerisinde ders işleme süreçlerini açıklayan “yöntem” ve bununla birlikte ölçme-değerlendirme, araç-gereçler gibi bölümleri içermesi bakımından ilk program 1981 programdır. **CEVAP: D**
2. Soruda verilen “doğal ortam, sözlü dilin örnekleri, hayata hazırlanma” gibi ifadeler bizi yaşama yakınlık (hayatilik) ilkesine götürür. **CEVAP: B**
3. Öğrencilere dinleme becerisinin önemini göstermek ölçme-değerlendirme sürecinde değil; dinleme becerisinin eğitimi boyunca ele alınması gereken temel bir amaçtır. **CEVAP: C**
4. Yapılan çalışmalar okul ortamındaki uygulamaların daha çok etkili, eleştirel ve estetik dinleme üzerine yoğunlaştığını belirtmektedir. **CEVAP: A**
5. Konuşmayı sağlayan fiziki organlar, solunum organları (diyafram, akciğerler, göğüs kafesi, göğüs boşluğu, soluk borusu); fonasyon organları (gırtlak, ses telleri, gırtlak kapakçığı); rezonans organları (yutak boşluğu, geniz boşluğu, ağız boşluğu) ve artikülasyon organları (ağız bölgesi organları)dır. **CEVAP: E**
6. Özellikle belirli seslere yönelik kusurların giderilmesi için tekerlemeler sıklıkla faydalanılabilecek bir türdür. **CEVAP: D**
7. Diğer seçenekler konuşma sırasında yapılması gerekenlerden; C seçeneği konuşma öncesinde yapılması gerekenlerdendir. **CEVAP: C**
8. Soruda özellikleri verilen okuma-anlama türü sorgulayıcı anlamadır. Yorumlayıcı ve basit anlama daha düşük düzeydeki bilişsel süreçlere karşılık gelmektedir. **CEVAP: B**
9. Seçeneklerde verilen stratejilerin tamamı okuma sonrası “değerlendirme” stratejileridir. D seçeneğinde ise okuma sonrası “izleme-düzenleme” stratejisi verilmiştir. **CEVAP: D**
10. Taslak oluşturma aşaması aynı zamanda yazıya geçirilen aşama olduğu için bu aşamadan sonra gözden geçirme aşaması gelmelidir. **CEVAP: C**
11. Yazılı anlatımla ilgili dil/anlatım ve içeriğe ilişkin kuralların dile getirilmesinde yalnızca kullanılabileceği bir uygulama olamaz. **CEVAP: D**
12. Türkçe öğretim programında açıklanan şekildeyle yer alan yazma türü tahmininde bulunmadır. **CEVAP: B**
13. Dinleme becerisi erken gelişen bir dil becerisidir; ancak toplumda dinleme becerisine sahip olduğumuz yönünde bir algı yoktur. Tam tersine toplumdaki her birey, “kimsenin kimseyi dinlemediğinden” şikayet etmektedir. **CEVAP: E**
14. Çoktan seçmeli maddeler, bilgiyi ve anlamayı değil daha çok hatırlamayı ölçmektedir. Dinleme çalışmalarında sadece bu tür araçların tercih edilmemesine dikkat edilmelidir. **CEVAP: C**
15. “Sesler ve görsel uyarımları birbirinden ayırt etmek için yapılan dinleme” şeklinde de ifade edebileceğimiz bu dinleme türü ayırt edici dinlemedir. **CEVAP: E**
16. Etkili ve güzel konuşma olarak adlandırdığımız diksiyon eğitiminin unsurları; boğumlama, vurgu, tonlama, ezgi, durak ve ulamadır. Diyafram ise konuşmanın fiziki unsurlarından birisidir. **CEVAP: B**

17. Konuşmanın fiziksel niteliği, ses dalgalarının boşlukta yayılması ve sesin iletilmesi; fizyolojik niteliği, konuşmanın vücudumuzdaki kas ve organlar aracılığıyla gerçekleşmesi; psikolojik niteliği, konuşmanın iç ve dış dünyamız ile olan ilgisi, toplumsal niteliği de iliştişim kurmada ve toplumda yer edinmedeki önemi ile ilgilidir. Mesleki nitelik, toplumsal niteliğinin bir parçası olacağı için cevap E'dir.

CEVAP: E

18. Verilen kazanım, bir konuşmanın gerçekleşmesi sırasını ifade ettiğii için doğru cevap C'dir.

CEVAP: C

19. Metinde verilen bilgilerin yaşama uygun olup olmadığını değerlendirmek okuma sürecinin bir parçası olmakla beraber hızlı okumayı sağlayacak bir unsur değildir.

CEVAP: D

20. Goodman tarafından geliştirilen, dış doğrultulu model olarak da bilinen bu okuma süreci çözümleyici okuma sürecidir.

CEVAP: E

21. Bu soruda; ç, j, ş sesleri boğumlanma noktalarına göre aynı yerden çıkarlar ve bu gruba Diş Eti Ünsüzleri adı verilir.

CEVAP: E

22. Fıstık: Rumca (Türkçe sözcükler f- ile başlamaz).

Vücut: Arapça (Kalınlık-incelik uyumu yok).

Kâğıt: Farsça (Türkçede ince a sesi yoktur).

Zor: Farsça (Türkçe sözcükler z- ile başlamaz).

CEVAP: E

23. Bu şiir metninde, birden fazla fiilimsiye yer verilmemiştir.

CEVAP: B

24. "Size şunu da söylemeliyim: Hepiniz teşekkür edilme-yi hak ettiniz" cümlesinde art gönderim yapılmıştır.

CEVAP: B

25. A.R.A.B.A seslerinin zihnimizde uyandırdığı imge dolayısıyla dilbilimsel terim olarak gösteren adı verilir.

CEVAP: D

26. Noam Chomsky'nin dilbilime kazandırdığı teorisi, Üretici-Dönüşümlü Dilbilgisi Teorisi'dir.

CEVAP: E

27. Belli varsayımları dilbilimsel ölçütlerle ele alan ve tespit etmeye çalışan, çok yönlü dilbilim alanına Uygulamalı Dilbilim adı verilir.

CEVAP: D

28. Roman Jacobson ve Bogatyrev tarafında kurulan ve biçimcilik esaslı çalışmalar yapan dilbilim okulu Moskova Dilbilim Okuludur.

CEVAP: B

29. günahı: Yükleme hâli eki

bekler: Geniş zaman çekimi

hasta, taze, günah vb.: Yabancı kökenli kelimeler

taze ölü; bir günah: Sıfat tamlamaları kullanılmıştır.

CEVAP: A

30. Araba = yeni bir tane (artgönderim)

Bir adam = onu (artgönderim)

Onu = Yiğit (öngönderim)

Babam = kendisi (artgönderim)

Mete = o (artgönderim)

CEVAP: C

31. Dilbilimde sözcükler ve anlamları arasındaki ilişki rastlantı kabul edilir. Yansıma kelimelerin anlamları ise rastlantısal değildir. Bu soruda, "kaygı" kelimesi yansıma kökenli değildir.

CEVAP: A

32. Andre Martinet'nin, dilbilime kazandırdığı teori, Dilin Çift Eklemliliği Kuramı'dır.

CEVAP: C

33. Sözcüklerin fonetik ve morfolojik yapılarını ve zaman içerisindeki değişimlerini tespit eden dilbilim alanı Kökenbilim olarak adlandırılır.

CEVAP: A

34. Louis Hjelmslev ve V. Brondal tarafından kurulan dilbilim okulu Kopenhag Okuludur.

CEVAP: A

35. 1945-1993 yılları arasında kesintisiz yayımlanan ve 2008 yılında tekrar yayımlanmaya başlayan dergi *Doğan Kardeş*'tir.

CEVAP: A

36. Gerek ülkemizde gerekse Batı'da çocuk edebiyatında verilen ilk eserler doğrudan çocuğu hedef kitleye yerleştiren eserler olmayıp daha çok çocuk yetiştirme ile ilgili ya da yetişkinlere hitap eden ürünlerdir.

CEVAP: D

37. Çocuğun önce kurguyu okuyarak resimle pekiştirilmesi; metin ve metinden sonra resim şeklindeki tasarım şekliyle ilgilidir.

CEVAP: D

38. *Çocuklarımıza Neşideler* Ali Ulvi Elöve'nin 1912'de yayımladığı kitabıdır ve çocuk edebiyatının ilk eserler döneminden daha sonra yayımlanmıştır.

CEVAP: C

39. Masallarda olayların geçtiği zaman belli değildir.

CEVAP: B

40. Surnâmeler düğün kitaplarıdır. Düğünlerdeki eğlence, gelenek görenek anlayışı hakkında bilgiler verir. İçinde folklorik unsurlar yer alır.

CEVAP: C

41. Levnî, 18. yüzyılda yaşamış bir şair/âşıktır. Diğerleri 17. yüzyılda yaşamıştır.

CEVAP: B

42. Muhavere gölge oyununun bölümlerinden birisidir.

CEVAP: D

43. Pir Sultan Abdal 16. yüzyılda yaşamıştır.

CEVAP: C

44. B, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak Anadolu'ya ilk tiyatro binasını yaparak tiyatroyu Anadolu'ya taşıyan isim Ziya Paşa değil, Ahmet Vefik Paşa'dır. Bu faaliyeti Bursa'da yapmıştır. Ziya Paşa ise bu yönde Adana'da aynı işlevi yapan ikinci isimdir.

CEVAP: A

45. A, B, D, E seçeneklerindeki eserler Sait Faik'in eserleridir. Ancak *Mendil Altında*, Memduh Şevket Esen-dal'ın eseridir.

CEVAP: C

46. II. Yeni şiiri imgeye dayanan bir şiirdir. Dolayısıyla şiirde kapalı bir anlam, hatta anlamsızlık derecesine varan bir şiir anlayışı hâkimdir. Buna bağlı olarak şiir dili konuşma ve günlük dilin dışındadır. Şiirsel dil esas alınmış ve folklorik öğeler dışlanmıştır. Ancak sembolizmden çok dadaizm ve sürrealizm akımlarından etkilenmişlerdir.

CEVAP: B

47. A, B, C, D seçeneklerinde yapılan yazar-eser eşleştirmeleri yanlıştır. *Sağırdere*- Kemal Tahir, *Onuncu Köy*-Fakir Baykurt, *Murtaza*-Orhan Kemal, *Dönemeçte*-Tarık Buğra olmalıdır. E seçeneğindeki *Korkuyu Beklerken* adlı öykü kitabı Oğuz Atay'ın eseridir.

CEVAP: E

48. Yakup Kadri'nin roman anlayışının ifade edildiği parçada Tanzimat'tan Çanakkale Savaşı'na kadarki üç ayrı kuşağı *Kıralık Konak*'ta işlemiştir. Burada yaşlı Naim Efendi Tanzimat kuşağını, Seniha Servetifünun kuşağını, Hakkı Celis de Millî Mücadele kuşağını temsil eder. *Yaban*'da ise Cumhuriyet'in getirmiş olduğu yenilikleri anlamayan halk kitlesinin, aydın kesimle çatışması anlatılır.

CEVAP: E

49. Soruda verilen *Tırpan*, *Teneke*, *Yılkı Atı* ve *Sağırdere* toplumcu gerçekçi bir roman anlayışının ürünüdür. Ancak *Küçük Ağa*, bireysel bir bakış açısından Kurtuluş Savaşı'nın cephe arkasına dayanan tarihî bir özellik gösterir.

CEVAP: B

50. *Zübdetü'l-Eşar*, 17. yüzyılda Fâizî tarafından yazılmıştır.

CEVAP: D

51. Kadı Burhaneddin, yazdığı şiirlerde mahlas kullanmamıştır.

CEVAP: C

52. Nevizâde Atâyî, *Şehnâme* adında bir eser yazmamıştır.

CEVAP: E

53. *Sihâm-ı Kazâ*, mesnevi nazım şekli ile kaleme alınmıştır. Başta kaside olmak üzere çeşitli nazım şekilleri ile yazılan şiirlerden oluşmuştur.

CEVAP: B

54. *Çarh-nâme*, Ahmet Fakih'in kaleme aldığı yaklaşık 100 beyitlik bir kasidedir.

CEVAP: A

55. Nâbî, hikemi tarzda şiirler kaleme almıştır.

CEVAP: C

56. Soruda bahsedilen ve bir tür nazire olarak kabul edilen edebiyat terimi tehzil ya da hezdir. Divan edebiyatında Mürekkepçi Havayî ve Sürurî hezliyatlarıyla tanınmıştır. Yeni Türk edebiyatında tehzilleriyle ün kazanmış şairler Fazıl Ahmet Aykaç ve Halil Nihat Boztepe'dir.

CEVAP: A

57. Dinlemeyi ve anlamayı güçleştiren etmenler arasında;

- Dinleme alışkanlığı kazanmamış olmak
- Konuya ilgi duymamak
- Konuşan kişiye ve konuşulana önem vermemek
- İlgisini başka yönler vererek konuşulan konudan uzaklaşmak
- Ortama yabancı olmak
- İşitme gücü yetersiz olmak
- Konuşma konusunda ön bilgilere sahip olmamak
- Konuşma sırasında dinleyicinin düzeyinin üzerinde akademik ifadelerin seçilmesi
- Dinleyicilerin konuşmaya güdülenmemesi

gibi etmenler sayılabilir. Buna göre doğru cevap E seçeneğidir.

CEVAP: E

58. Bir metin hakkında bilgi sahibi olmak ve o metni okuyup okumayacağımıza karar vermek maksadıyla kullanılabilen en uygun teknik "göz atarak okuma" tekniğidir. Buna göre doğru cevap B seçeneğidir.

CEVAP: B

59. Öğretmen yapmış olduğu etkinlikte hâl eklerini öğretirken sezdirme tekniği kullanılmıştır. Sezdirme etkinliği dil bilgisi öğretiminde en sık kullanılan tekniklerden biridir.

CEVAP: D

60. Türkçe dersi öğretim programında yer alan okuma, dinleme, konuşma, yazma öğrenme alanları 1. sınıftan 8. sınıfa kadar tüm yıllarda vardır. Bunun yanı sıra 1 - 5. sınıflarda bu dört öğrenme alanına ek olarak görsel okuma ve görsel sunu; 6 - 8. sınıflarda ise dil bilgisi alanı yer alır. Buna göre doğru cevap E seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP: E

61. Kelime öğretimi aşamasında öğrencilerin düzeyleri dikkate alınır ve bu doğrultuda bir ders saatinde 5- 30 kelime arasında öğretilir. Bu süreçte öğrencilerin aktif yaşantılar geçirmesi amaçlanır. Fakat C seçeneğindeki "Kelime öğretimi amacıyla kullanılan metinler yorumlamaya ve çağrışımlara kapalı olmalıdır." ifadesi yanlıştır. Aksine kelime öğretiminde yorum ve çağrışımlara uygun metinler seçilmelidir.

CEVAP: C

62. Dinleme ve dinleyici stilleri ve özellikleri aşağıda verilmiştir:

Aktif Dinleme / Dinleyici: Başkaları konuşurken tüm dikkatini vererek dinler. Yüksek enerji ile dinler, konuşucuyla doğrudan göz teması kurar.

Katılımcı Dinleme / Dinleyici: Konuşmacının sözüne ve amacına dikkat eder. Konuşmanın amacını kavradığında konuşma eylemine geçer. Aralıklı olarak dinlemeye sonra tekrar konuşmaya başlayabilir.

Pasif Dinleme / Dinleyici: Karşısındaki kişi konuşmasını tamamlamış gibi durur. Konuşma eylemine dikkat etmez. Konuşmacı-dinleyici ilişkisini kurmaz. Nadiren söz alır ve konuşur.

Tarafsız Dinleme / Dinleyici: Konuşma esnasında alıcı konumunda değildir. Konuşma sürecinde ilgisiz ve dikkatsizdir. Sıkılgan ve huzursuz tavırlar sergiler. Doğrudan göz teması kurmaktan kaçınır. Konuşmanın içeriğine dikkat etmez.

CEVAP: B

63. Sorunun doğru cevabı zihinsel bağımsızlık becerileridir. Son yıllarda zihinsel bağımsızlık önemli bir beceri olmaktadır. Bu beceriler karar verme ve seçme, amaçlarını gerçekleştirme, ihtiyaçlarını, ilgilerini, haklarını savunma becerileri olarak sıralanmaktadır. Yazma öğretiminde öğrencilerin bu becerilerine de önem verilmeli ve geliştirici çalışmalar yapılmalıdır.

CEVAP: C

64. Türkçe öğretim programında konuşma öğrenme alanına ilişkin “konuşma kurallarını uygulama, sesini ve beden dilini etkili kullanma, hazırlıklı konuşmalar yapma, kendi konuşmasını değerlendirme, kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma” amaçları yer almaktadır. Fakat E seçeneğinde verilen amaç “dinleme/izleme” öğrenme alanıyla ilişkilidir.

CEVAP: E

65. Türkçe öğretim programı incelendiğinde okuma metinlerinde bulunması gereken bazı özellikler yer almaktadır. Bu özellikler incelendiğinde A, C, D ve E seçeneklerinin doğru olduğu görülmektedir. Fakat B seçeneğinde verilen “Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçeden çok eserin yazıldığı dilin yapısal ve anlamsal özellikleri dikkate alınmalıdır.” ifadesi yanlıştır. Çünkü çevirilerde eserin yazıldığı dil değil Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.

CEVAP: B

66. Öğretmenin derse elinde fotoğraflarla girmesi dikkat çekmeye yönelik bir etkinliktir. Öğrencilere resim göstermek, ses kaydı dinletmek, anı, fıkra, hikâye anlatmak ya da soru sormak dikkat çekmeyi sağlayacaktır.

CEVAP: B

67. Öğrencilerin gerçekleştirmiş oldukları konuşma sırasında hazırlıklı konuşma ilke ve kazanımlarını gerçekleştirme düzeylerini ölçmeye çalışan öğretmenin kullandığı çizelge gözlem formudur. Bu çizelge sayesinde puanlama yapılırken belirlenen kazanımların uygulanma seviyeleri “Evet-Hayır-Kısmen” kriterleri kullanılır.

CEVAP: C

68. Türkçe öğretim programı genel anlamda öğrencilerin yaratıcılıklarını, eleştirel ve yansıtıcı becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Fakat Türkçe öğretiminde alt düzey kazanımları kazandırmak da yok sayılmaktadır. Geleneksel öğretim süreçlerinde öğrenme yalnızca alt düzey hedefler doğrultusunda şekillenmekteydi. Günümüzde ise bu amaçları sağlayıcı etkinliklerden olan ezberleme tekniği şiir ya da özlü söz öğretiminde hala kullanılmaktadır. Bu teknik öğretmenlerce yanlış anlaşılmaktadır. Ezberleme yöntemiyle “öğrencilerin hafızalarını güçlendirmek, kültürel ve edebi değere sahip metinlerdeki cümle yapılarını ve söz varlığını kavrayarak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak” amaçlanmıştır (MEB, 2006: 67). Ezberleme yöntemiyle şiir ya da metin okumak, öğrencilerin kendine olan öz güvenini artırır ve sosyalleşmesine katkıda bulunur (Çiftçi, 2007). Fakat bu yöntem yaratıcı düşünme ve eleştirme becerilerini geliştirecek yapıda değildir.

CEVAP: E

69. Yazma eğitiminin geliştirilmesi sırasında okunan ya da dinlenenin doğru anlaşılması önemlidir. Okunan ya da dinlenen bir metnin doğru anlaşıldığını ölçmek amacıyla o metindeki bilgileri sıraya koyabilme, farklılıkları benzerlikleri belirleme, metne benzer yazıtları hatırlama, metindeki etmenleri sıralama, açıklama, yorumlama, eşleştirme, sıraya koyma, benzerlik fark saptama ya da ilişkilendirme gibi etmenler sorgulanır. Bu etmenler var olan bir bilgiyi hatırlama, kavrama, uygulama, analiz etme düzeyinde olabilir. Fakat C seçeneğinde verilen ifade var olan bir bilgiyi anlama değil yeni bir bilgi üretme ve bunu kanıtlama düzeyindedir. Bu sebeple C seçeneğinde doğru anlamayı ölçen bir kriterden çok daha üst düzey bir kriter yer almaktadır.

CEVAP: C

70. Süreçte yapılan etkinlik “meddah sınıfta” etkinliğidir. Bu etkinlikte öğrencilerden biri tarihî bir olayı veya beğendiği bir hikâyeyi seçer. Öğrenci konuya ve canlandırdığı şahıs veya varlığın özelliğine uygun bir üslupla hikâyeyi anlatır. Buna göre doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP: C

71. Meddah sınıfta etkinliği doğrultusunda bir hikâye seçip canlandırdığı karakterin özelliklerine uygun bir üslupla hikâyeyi anlatan öğrencinin gerçekleştirdiği performansın ardından kendi başarısını belirli kriterler doğrultusunda değerlendirmesi öz değerlendirme yöntemiyle ilişkilidir. Buna göre doğru cevap B seçeneğidir.

CEVAP: B

72. Türkçe öğretim programıyla ulaşılması beklenen temel becerilerden bazıları şunlardır:

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Problem çözme
- Araştırma
- Karar verme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik

Buna göre A,B, C ve D seçenekleri doğrudur. Fakat E seçeneğinde verilen "kariyer bilinci" program kapsamındaki tüm derslerin ortak ara disiplinlerinden biridir.

CEVAP: E

73. Derste öğrencilere bir metin okutulup bu metinde geçen olayların mümkün olup olmadığı tartışılmıştır. Bu etkinlikte sorgulama, tartışma, sonuca ulaşma gibi kazanımlar elde edilir. Buna göre "Mümkün mü?" etkinliği seçenekler incelendiğinde D seçeneğinde verilen kazanıma uygun bir etkinlik olacaktır.

CEVAP: D

74. Soruda verilen kazanımın her yıl tekrarlandığı fakat bu kazanıma yönelik etkinliklerin her geçen yıl zorlaşmış ve derinleştiği ve genişlediği görülmektedir. Bu durum içerik düzenlenirken sarmal tasarımın kullanıldığını göstermektedir.

CEVAP: B

75. Verilen etkinlikte öğrenciler yaratıcı konuşma yöntemini kullanmış ve çeşitli canlandırmalar yapmıştır. Yapılan etkinlikte öğrencilerden yalnız biri değil sınıfın tamamı aktif rol almıştır. Tüm bu etmenler bütünsel gelişimi sağlayıcı aktif öğrenme metotlarının derse hakim olduğunu göstermektedir. Böyle bir etkinlik değerlendirilirken A, B, D ve E seçeneklerinde yer alan geleneksel (sonuç odaklı) yöntemler yeterli olmayacaktır. Buna göre doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP: C